



Veřejný ochránce práv

OMBUDSMAN

**Informace o činnosti podávaná veřejným ochráncem práv
dle ustanovení § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném
ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o veřejném
ochránci práv“)
za první čtvrtletí roku 2013**

A. Počty podnětů, šetření

V prvním čtvrtletí roku 2013 mi bylo doručeno celkem **2255** podnětů, což je o **63** více oproti shodnému období loňského roku. Rovněž počet podnětů v oblasti veřejné správy se zvýšil jen nepatrně - obdrženy **1332** podnětů je jen o **38** více než v prvním čtvrtletí loňského roku. Procento podnětů směřujících mimo působnost, kterou mi vymezuje zákon o veřejném ochránci práv, zůstalo beze změn (I.Q 2013 [923; 41%]; I.Q 2012 [898; 41%]).

Vedle toho jsem obdržel **36** podnětů v agendě ochrany před diskriminací. Pracovníci mé kanceláře dále uskutečnili **6** systematických návštěv v agendě dohledu nad omezováním osobní svobody. V souvislosti s působností v oblasti sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění jsem obdržel **539** rozhodnutí k monitoringu. Moji spolupracovníci provedli **2** doprovody, při nichž sledovali výkon vyhoštění cizince.

V agendě veřejné správy jsem opětovně nejvíce podnětů obdržel z oblasti sociálního zabezpečení – 392, z oblasti stavebního řízení a územního plánování – 138 a z oblasti vězeňství, policie a armády – 88.

B. Činnost ochránce

B.1 Veřejná správa

V oblasti veřejné správy jsem v prvním čtvrtletí roku 2013 vydal zejména tato doporučení a stanoviska:

B.1.1 Záměna ohlášení ukončení trvalého pobytu na území České republiky s návrhem na zrušení údaje o místě trvalého pobytu

Z podkladů poskytnutých stěžovatelkou (státní občankou České republiky) bylo při šetření podnětu zřejmé, že obecnímu úřadu v místě svého trvalého pobytu opakovaně oznámila svůj záměr „zrušit“ pro sebe a svou dceru trvalý pobyt v České republice z důvodu dlouhodobého pobytu v zahraničí. Obecní úřad jí odpověděl, že občan si nemůže trvalý pobyt zrušit sám, požádat o to musí majitel domu. K ukončení trvalého pobytu v České republice pak stěžovatelku odkázal na cizineckou policii. Teprve po té, kdy se stěžovatelka obrátila o pomoc na Velvyslanectví České republiky ve Vídni a učinila kvalifikované sdělení o ukončení trvalého pobytu, provedla ohlašovna patřičné kroky.

Stěžovatelka se zřejmě pokusila ukončit trvalý pobyt na území České republiky již v roce 2003, kdy se přestěhovala do Rakouska, avšak jednání s obecním úřadem z té doby nemohla nijak doložit. Všeobecná zdravotní pojišťovna jí v důsledku neukončeného pobytu na území České republiky vyměřila dlužné zdravotní pojistné a platební výměry jí doručovala na adresu trvalého pobytu.

Při šetření podnětu jsem dospěl k závěru, že je pochybením ohlašovny, jestliže podání nadepsané jako „žádost o zrušení trvalého pobytu“ posuzuje podle § 12 zákona o evidenci obyvatel (zrušení údaje o místě trvalého pobytu), když z celkového obsahu podání je zřejmé, že jde o oznámení o ukončení pobytu na území České republiky podle § 10 odst. 12 tohoto zákona.

Starosta obce v odpovědi na mou výtku pochybení zaměstnankyně obecního úřadu sice uznal, avšak současně uvedl, že jsou malá obec a stát je zahlcuje spoustou nových informací a povinností. Případ jsem uzavřel s tím, že na základě poznatků z této a jiných podobných kauz, kdy se setkávám se závažnými pochybeními úřadů malých obcí při výkonu státní správy na úseku evidence obyvatel, zvažuji podpořit úvahy o přenesení výkonu státní správy na tomto úseku z úřadů malých obcí na úřady obcí s rozšířenou působností.

B.1.2 Vydání správního rozhodnutí pod hlavičkou advokátní kanceláře (s podpisem advokáta)

V rámci šetření podnětu z agendy pozemních komunikací (konkrétně sporu o existenci pozemní komunikace) jsem zjistil, že na základě plné moci udělené starostou obce advokátovi, vedl správní řízení a i vydal rozhodnutí advokát – pod hlavičkou advokátní kanceláře a se svým podpisem.

Zákon o advokacii, ve spojení s odvětvovými právními předpisy, zakotvujícími výkon státní správy, nepřipouští, aby státní správu vykonávali advokáti. Správní akty úřadů vždy musejí být vydávány příslušnými úřady (pod jejich hlavičkou a s podpisem oprávněné osoby). Pokud úřad využije v procesu přípravy správního aktu služeb advokáta, jeho ingerence se musí omezit na obecné právní poradenství. Je nepřijatelné, aby správní rozhodnutí úřadu bylo „vydáno“ pod hlavičkou advokátní kanceláře, s podpisem advokáta. Taková listina je paaktem, adresáty nezavazuje a není veřejnou listinou ve smyslu § 53 odst. 3 správního řádu.

Považuje-li příslušný úřad (s ohledem na složitost věci či z jiných důvodů) za vhodné, aby za něj rozhodnutí činil někdo jiný, je namísto postupovat podle § 160

správního řádu, t.j. uzavřít veřejnoprávní smlouvu. O změně příslušnosti může rozhodnout i nadřízený orgán postupem podle § 131 správního řádu.

Dotčená obec s mým názorem nesouhlasila a argumentovala tím, že advokátem vydané správní rozhodnutí obsahuje všechny náležitosti předepsané správním řádem, a tudíž již není o čem rozhodovat – bylo by to porušením principu věci již pravomocně rozhodnuté.

Za správný jsem v rámci šetření označil postup krajského úřadu, který věc odňal místně příslušné obci a delegoval ji na jinou obec ve svém správním obvodu. Úřad obce, která byla pověřena dokončením správního řízení, již rozhodnutí ve věci vydal. Starostovi původně příslušné obce jsem sdělil, že se závěry uvedenými ve zprávě o šetření se ztotožnil jak stěžovatel, tak krajský úřad. Šetření jsem proto ukončil. Námitky obce nakonec budou vyřizovány v odvolacím řízení, neboť obec podala proti novému rozhodnutí odvolání.

Celá zpráva z šetření:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/Prurezove_pripady/330_2-12-OZ-ZZ.pdf

B.1.3 Obtěžování hlukem a imisemi z dopravy v okolí ulice Spořilovská, Praha 4

Občanské sdružení si stěžovalo na obtěžování hlukem a imisemi z nadměrné kamionové dopravy, svedené aktuálně z Jižní spojky do ulice Spořilovská v sídlištní části městské části Praha 4 – Spořilov.

Problém sídliště Spořilov je důsledkem komplexní dopravní situace. Sídliště leží v sevření tří páteřních dopravních tras v jižní části hlavního města Praha, přičemž dopravní situace zde je dlouhodobě velice špatná. V důsledku změny organizace dopravy v roce 2010 (navedení tranzitní kamionové dopravy do prostoru sídliště, směrem na Jižní spojku) došlo k dalšímu zhoršení imisní a hlukové situace. Ačkoli se mělo jednat pouze o dočasné organizačně dopravní řešení, situace trvala beze změny téměř dva roky. Odvedení kamionové dopravy nejen ze Spořilova, ale z hlavního města vůbec, přitom závisí na dokončení stavby celostátního významu - Pražského okruhu. Termín dostavby je, přes prioritní význam této stavby, z důvodů právních i ekonomických nejasný (může jít i o více než 10 let). Dostavba zároveň závisí na orgánech samosprávy, které musí zpracovat dosud absentující Zásady územního rozvoje.

V šetření podnětu má zástupkyně konstatovala, že z aktuálního stavu dopravy na Spořilově nelze vinit Hygienickou stanci Hlavního města Prahy (dále jen „HS HMP“). Ta v roce 2009 vydala časově omezené povolení zdroje hluku. Následně bylo provedeno dopravní opatření odboru dopravy Magistrátu hlavního města Prahy, kterým byla do ulice Spořilovská navedena těžká kamionová doprava, jež má na současnou situaci podstatný vliv. Řešení dalšího provozu nadlimitního zdroje hluku v období po 31. 12. 2013 ale leží právě na HS HMP. V této souvislosti má zástupkyně apelovala na HS HMP a Magistrát hlavního města Prahy, jakož i na Ministerstvo dopravy, aby vyvinuly maximální úsilí k realizaci účinných protihlukových (popř. protiimisních) opatření v okolí Spořilovské ulice, a aby tato opatření byla pokud možno i neprodleně realizována.

Způsob organizace dopravy, jehož důsledkem je faktické navedení těžké nákladní kamionové dopravy (včetně nadregionálního tranzitu) na místní komunikaci I. třídy do oblasti obytné zástavby, bez současného provedení adekvátních protihlukových opatření, je dle závěrů mé zástupkyně v rozporu s právem a neodpovídá principům dobré správy.

Šetření tohoto podnětu přispělo nejen k provádění nezbytných protihlukových opatření v ulici Spořilovská správcem komunikace a k urychlenému řešení hlukové a emisní zátěže příslušnými orgány státní správy, ale vedlo i ke zvýšené aktivitě komunálních politiků, v jejichž kompetenci je vypracování aktualizovaných Zásad územního rozvoje.

Celá zpráva z šetření:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/ochrana_pred_hlukem/5942-11-TM-ZZ.pdf

B.1.4 Správa na úseku reklamy

Stěžovatelka, obchodní společnost se sídlem v České republice, provozující loterie a jiné sázkové hry, podala místně příslušnému živnostenskému úřadu podnět k vydání zákazu reklamy na zahraničního on-line provozovatele obdobných sázkových her, která se objevila na sportovním závodě konaném na území České republiky.

Krajský živnostenský úřad namítl svou nepříslušnost, s odůvodněním, že dozor nad dodržováním zákona o loteriích vykonávají podle § 46 zákona o loteriích krajské úřady pouze v případech, kdy vydávají povolení k provozování. Vzhledem k tomu (zjednodušeně řečeno), že v daném případě šlo o provozování cizozemských loterií s výnosy do zahraničí, což bylo zakázáno, neexistoval orgán, který by tento typ loterií povoloval a tudíž i dozoroval. K témuž závěru dospělo Ministerstvo průmyslu a obchodu, s odvoláním se na zásadu „*lex specialis derogat generali*“ a přednostní uplatnění zákona o loteriích. Živnostenský úřad i Ministerstvo průmyslu a obchodu proto neučinily žádné úkony vůči zadavateli nebo šířiteli reklamy.

Uvedený výsledek má zástupkyně označila za absurdní. Pokud zvláštní právní úprava nepočítá s dozorovým orgánem, je zcela legitimní hledat dozorový orgán v obecné úpravě (jak učinil stěžovatel), tj. v zákoně o regulaci reklamy. Hlavním závěrem vydané zprávy o šetření bylo konstatování, že za stávající právní úpravy jsou krajské živnostenské úřady oprávněné dozorovat a sankcionovat porušení zákazu reklamy na službu, která je provozována bez povolení předpokládaného zákonem o loteriích.

Ministerstvo průmyslu a obchodu na zprávu reagovalo vydáním metodického pokynu, obsahujícího upozornění, dle něhož „*Krajské živnostenské úřady jsou i po 1. 1. 2012 příslušné k výkonu dozoru nad reklamou loterie, zejm. z hlediska souladu této reklamy s ustanoveními zákona o regulaci reklamy. Reklama na loterie je reklamou služby, je-li poskytování této služby v rozporu s právními předpisy, dochází k porušení zákona o regulaci reklamy. Je-li tedy zjištěna reklama nepovolené loterie, je třeba zahájit správní řízení pro porušení § 2 odst. 1 písm. a) zákona o regulaci reklamy, neboť se jedná o reklamu služby, jejíž poskytování je v rozporu se zákonem o loteriích. Skutečnost, zda se jedná o povolenou či nepovolenou loterii, je třeba*

ověřit u správního orgánu příslušného k vydání povolení podle zákona o loteriích; tímto orgánem bude zpravidla Ministerstvo financí.

Celá zpráva z šetření:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/STANOVISKA/Ostatni-organy/6061-2012-PN-ZZ.pdf

B.2 Dohled nad omezováním osobní svobody

V rámci dohledu nad omezováním osobní svobody uskutečnili pracovníci mé kanceláře v prvním čtvrtletí roku 2013 celkem 6 systematických návštěv zařízení. Jednalo se o jednu návštěvu policejních cel a jednu návštěvu zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Dále proběhla tzv. opakovaná návštěva v Psychiatrické léčebně Dobruška, v návaznosti na již dříve provedenou systematickou návštěvu. Byly provedeny taktéž dvě systematické návštěvy v zařízeních sociálních služeb, jež poskytují služby domov se zvláštním režimem a domov pro seniory, přičemž cílovou skupinu uživatelů těchto zařízení představují osoby trpící syndromem demence. Těmito dvěma návštěvami byl započat rozsáhlejší projekt systematických návštěv, mapujících problematiku péče o osoby s demencí. Proběhla také první návštěva protialkoholní záchytné stanice, jako zdravotnického zařízení svého druhu. Omezení osobní svobody v souvislosti s umístěním na záchytnou stanici bývají předmětem stížností, které mi jsou adresovány. Česká republika byla navíc v nedávné době odsouzena Evropským soudem pro lidská práva (rozhodnutí ve věci Bureš proti České republice ze dne 18. října 2012 č. 37679/08) právě v souvislosti s pobytem na záchytné stanici.

Pracovníci mé kanceláře dále prezentovali poznatky ze systematických návštěv zařízení sociálních služeb na konferenci „Už nechci v kleci“, pořádané Ústeckým krajem.

Při realizaci povinností plynoucích z tzv. návratové směrnice proběhlo jedno sledování správního vyhoštění ze zařízení pro zajištění cizinců Jezová na letišti Václava Havla Praha a jedno sledování předání azylanta (pozemní i letecká část) dle tzv. Dublinského nařízení ze zařízení pro zajištění cizinců Jezová přes letišti Václava Havla Praha do Itálie (letišti Roma – Fiumicino).

B.3 Ochrana před diskriminací

B.3.1 Kulatý stůl a panelová diskuse

V měsíci únoru 2013 jsem ve svém sídle uspořádal kulatý stůl „Společně proti diskriminaci: kooperační a koordinační schůzka veřejného ochránce práv a vybraných ústředních, inspekčních a dozorových orgánů“. Na tomto pracovním jednání se sešli zástupci inspekčních a dozorových orgánů, do jejichž působnosti patří, mezi jiným, i prosazování rovného zacházení a ochrana před diskriminací. Mezi účastníky kulatého stolu byli zástupci České školní inspekce, Státního úřadu inspekce práce, České obchodní inspekce a České národní banky, dále Českého statistického úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí, a Úřadu vlády. Jednání bylo

zaměřeno především na diskuzi nad sběrem dat o diskriminaci, statistickými údaji u jednotlivých inspekčních orgánů a ombudsmana za léta 2011 – 2012, nad možnostmi vytvoření „barometru“ diskriminace pro Českou republiku od roku 2014 a teoretickými i praktickými problémy při prokazování diskriminačního jednání ve státní kontrole a správním řízení (situační testování, přípustnost nahrávky jako důkazu).

Na kulatý stůl navázala panelová diskuze a workshop „Rovnost a zákaz diskriminace v činnosti veřejného ochránce práv“. Šlo o dosud největší setkání odborníků na diskriminaci, jaké bylo v České republice uspořádáno. Účastnilo se ho více než 140 odborníků (advokátů, soudců, zástupců orgánů státní správy, nevládních organizací, akademiků a dalších), kteří se každodenně zabývají problematikou rovného zacházení v různých oblastech života, ať už jde o zaměstnání, vzdělávání, bydlení, přístup k službám či zboží apod. Akce byla současně i bilancí uplynulých tří let, kdy se veřejný ochránce práv stal tzv. antidiskriminačním místem (v angličtině equality body), s pravomocí zabývat se i soukromoprávními vztahy, pokud je v nich namítána diskriminace. Účastníci diskuze se vyjádřili též k účinnosti antidiskriminačního zákona, k možnostem a pravomocím ochránce k potlačování nerovného zacházení. Hovořilo se o bariérách, které brání uplatňování nároků vyplývajících z antidiskriminačního zákona a o způsobech řešení jednotlivých problémů.

B.3.2 Rovné příležitosti v přístupu k postdoktorským grantům (harmonizace pracovního a rodinného života)

Zabýval jsem se podnětem žen-vědkyň, popisujících svoji zkušenost s praxí Grantové agentury České republiky (dále jen „GA ČR“) v situaci, kdy požádaly o úpravu podmínek řešení již schváleného grantového projektu z důvodu svého mateřství. Většinou se jednalo o přerušení řešení projektu po dobu čerpání mateřské, resp. rodičovské dovolené. Pravidla pro podání žádosti o úpravu doby řešení projektu, resp. jeho přerušení na určitou dobu byla nastavena velmi restriktivně.

Prověřil jsem pravidla pro přidělování finanční podpory na vědecké projekty z veřejných prostředků. Konstatoval jsem, že na poskytování podpory se vztahuje antidiskriminační zákon, protože jde o oblast pracovněprávních vztahů, kde je diskriminace zakázána. Ačkoli GA ČR neuzavírá smlouvu přímo s řešitelem projektu – vědcem (ten tedy není zaměstnancem GA ČR), zprostředkovaně se o pracovněprávní vztah jedná. Příjemcem grantu je totiž instituce (např. organizační jednotka ministerstva, územně samosprávného celku apod.), s níž musí být vědec po celou dobu projektu v pracovněprávním vztahu. To je nezbytnou podmínkou pro poskytnutí grantu. Finanční podpora ze strany GA ČR se navíc přímo projeví v odměňování řešitele, kterému je buď část pracovního úvazku příp. celý úvazek hrazen z grantu, nebo je mu úvazek zvýšen, s finančním vyrovnáním z grantu.

Uvítal jsem, že se GA ČR rozhodla přehodnotit svůj postoj k ženám-vědkyním a začala jednat o změnách, které jsem doporučil. Poskytování postdoktorských grantů, tedy přístup k vědě a výzkumu, by se nově mělo řídit pravidly, která budou více respektovat rovnost žen a mužů a zohledňovat i právo na rodinný život. Upraveny by měly být zejména podmínky přerušení projektu z důvodu mateřství. Až dosud totiž bylo možné práci na projektu přerušit jen ke dvěma termínům v roce

a přerušení nesmělo být delší než 1 rok. Striktně stanovené podmínky grantů neumožňovaly ženám věnovat se vědecké práci a současně mít rodinu. Na základě doporučení nyní GA ČR jedná o možnosti přerušení projektu kdykoli v průběhu roku a o prodloužení doby přerušení až na dva roky.

Přístup žen k vědecké práci by měla zlepšit i možnost podat žádost o postdoktorský grant dvakrát (namísto současné jediné šance). Ženy, které z důvodu péče o dítě musely práci na projektu ukončit (tj. grant vrátit), dosud neměly možnost se v budoucnu ucházet u GA ČR o jakýkoli další projekt. Uzavřela se jim tak cesta k podpoře jejich vědecké práce a výzkumu ze strany státu. Po změně podmínek by každý, kdo musel z vážných důvodů grant vrátit, měl dostat ještě jednu šanci získat podporu pro svou vědeckou práci.

Celá zpráva z šetření:

http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/DISKRIMINACE/Kauzy/prace/81-2012-DIS-ZO-ZZ.pdf

C. Legislativní doporučení a zvláštní oprávnění ochránce

C.1. Návrh na zrušení čl. II bodu 4 zákona č. 300/2011 Sb., kterým se mění zákon o loteriích a jiných podobných hrách

Na základě návrhu města Klatovy na zrušení uvedené části zákona jsem dle ustanovení § 69 odst. 3 zákona č. 182/1992 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, vstoupil do předmětného řízení jako vedlejší účastník. Podpořil jsem názor navrhovatele, že tříletý odklad (odnětí) účinků regulace jiných technických herních zařízení obcemi představoval nepřiměřený zásah do práva obcí na samosprávu.

Ústavní soud (nálezem sp. zn. Pl. ÚS 6/13 ze dne 11. dubna 2013) napadené **přechodné ustanovení zákona č. 300/2011 Sb. (novela loterijního zákona), které do konce roku 2014 omezovalo obce v naplnění jejich oprávnění regulovat provozování hazardu na vlastním území, zrušil**, a to dnem vyhlášení nálezu.

Ústavní soud opakovaně **potvrdil pravomoc obcí regulovat** provozování technických herních zařízení obdobných výherním hracím přístrojům (zejména videoloterijních terminálů) již před novelou loterijního zákona. **Cíl přechodného ustanovení, tvzený Ministerstvem financí** (vyvážení ústavně zaručených práv a svobod zúčastněných stran, konkrétně práva obcí na samosprávu na jedné straně a ochranu vlastnického práva, práva podnikat, či ochranu legitimního očekávání provozovatelů na straně druhé), **odmítl jako nelegitimní**.

Ministerstvu financí tak od vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů nebude již nic bránit v tom, aby v duchu dřívějších nálezů Ústavního soudu (nálezy sp. zn. Pl. ÚS 29/10, Pl. ÚS 56/10 a Pl. ÚS 22/11) přistoupilo k **přezkoumání a zrušení povolení odporujících obecně závazným vyhláškám obcí**. Přestože při tom bude muset zohlednit také další ústavně vymezené principy, sám Ústavní soud již dříve upozornil na to, že si provozovatelé, s ohledem na právní úpravu, museli být vědomi možnosti zrušení povolení, jakmile nastanou okolnosti vylučující provoz těchto zařízení.

Obcím proto nelze než doporučit, aby Ministerstvu financí daly (znovu) **podnět ke zrušení povolení** v rozsahu odporujícím obecně závazné vyhlášce z důvodů předvídaných ustanovením ustanovení § 43 odst. 1 loterijního zákona. Záleží samozřejmě na vůli obce.

C.2. Řízení ve věci zrušení části právních předpisů v souvislosti s tzv. sKartou

Na základě návrhu skupiny senátorů jsem dle ustanovení § 69 odst. 3 zákona č. 182/1992 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, vstoupil do předmětného řízení jako vedlejší účastník. Ve svém vyjádření jsem poukázal na **regulaci veřejnoprávního vztahu** mezi státem a oprávněnou osobou (který není jednoznačně, tj. určitě a předvídatelně regulován předpisy veřejného práva) **soukromoprávní smlouvou**. Takový stav je **v rozporu s ústavním pořádkem**, konkrétně zásadou legality výkonu státní moci (čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

Ztotožnil jsem se s navrhovateli v závěru, že jediným řešením, jež zajistí soulad právní úpravy výplaty dávek s ústavním pořádkem, je derogace ustanovení, která upravují výplatu nepojistných sociálních dávek a dávek v nezaměstnanosti. V takovém případě ztratí Smlouva svůj právní základ a Ministerstvo práce a sociálních věcí bude muset předložit novou právní úpravu, která bude v souladu s ústavním pořádkem.

Zmínil jsem rovněž otázku nevhodnosti, resp. **možné protiústavnosti sdružení osobních údajů, které mají odlišný účel** (zejména sdružení údajů sloužících k platební funkci karty s funkcí průkazu osoby se zdravotním postižením).

Vyjádřil jsem přesvědčení (shodně s navrhovatelem), že by bylo účelné, aby se Ústavní soud před vydáním nálezu seznámil se **stanoviskem Úřadu pro ochranu osobních údajů k předávání osobních údajů z Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí České spořitelně, a. s.**, a se závěry z kontroly provedené u Ministerstva práce a sociálních věcí, neboť jsem informován, že se Úřad pro ochranu osobních údajů touto věcí zabýval v rámci kontroly dodržování povinností stanovených zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů.

C.3 Připomínky k novele zákona o Úřadu práce

Konstatoval jsem, že předkládaný **návrh nereflektuje převážnou většinu připomínek**, které jsem uplatnil už **k Návrhu tezí** legislativních úprav v oblasti karty sociálních systémů (**sKarty**). Postrádám především zdůvodnění, zda a jakým způsobem obstojí uložení nové povinnosti (převzít a používat kartu sKartu k identifikaci při kontaktu s Úřadem práce) v testu proporcionality, zejména z hlediska možného zásahu do práva na informační sebeurčení příjemce dávky.

Upozornil jsem také na stále chybějící širší veřejnoprávní regulaci. Přestože výplatu dávek zajišťuje držitel bankovní licence, stále jde o plnění na základě veřejnoprávního vztahu mezi oprávněnou osobou a státem, tudíž by **trojstranný vztah mezi nimi a držitelem bankovní licence měl být výrazněji regulován veřejným právem**. Podmínky držitele bankovní licence se mohou uplatnit ve smluvním vztahu mezi ním a klientem, ale pokud mají být použity ve vztahu mezi

oprávněnou osobou a státem, musí k tomu být výslovné zákonné zmocnění. Jde např. o rozsah služeb, které nemohou být zpoplatněny, povinnosti oprávněné osoby, atd. Rovněž je třeba vymezit práva a povinnosti držitele bankovní licence (zejména povinnost nezrušit účet v době poskytování dávek).

Zákon by měl **upravovat i povinnost držitele bankovní licence zpracovávat osobní údaje příjemce dávky** výhradně k zajištění platební funkce karty. V této souvislosti je třeba upravit i zánik platebního účtu a následnou likvidaci osobních údajů. S tím souvisí i doporučení, aby byl do zákona doplněn výčet osobních údajů, které mohou být na kartě zpracovávány

C.4 Připomínky k návrhu zákona o úřednících

Návrh zákona, předložený k připomínkovému řízení, považuji **celkově za nedostatečně připravený**, chaotický a nekoncepční. Mám za to, že v navrhované podobě nenaplní očekávání, která jsou do něj vkládána. Doporučil jsem proto, **aby Ministerstvo vnitra návrh stáhlo a vypracovalo návrh nový** (který bude zaručovat fungování profesionální a hlavně stabilní státní správy, pokud možno odpolitizované), případně předkládaný návrh v uvedeném směru dopracovalo.

S ohledem na zásadní výhrady k návrhu zákona jsem nerozváděl připomínky k jednotlivostem. Poukázal jsem však na body, které mi v právní úpravě chybí, nebo je považuji za nedostatečné. Zejména jde o zakotvení většího odpolitizování státní správy na ústřední úrovni, disciplinární odpovědnosti umožňující nad rámec zákoníku práce „represivní motivaci“ a možnost zjednání nápravy nesprávného postupu úředníka tímto způsobem. Dále postrádám zakotvení povinností úředníků i možností vynucení jejich plnění, zakotvení kariérního postupu umožňujícího motivovat a udržet schopné zaměstnance ve službách státu (má-li být kariérní systém smysluplný, musí být povinný), platových tarifů, které zaručí, že jejich změna nebude pouze v pravomoci ministerstva, resp. vlády, a další.

Výhrady mám rovněž k navrhované úpravě obsazování volných pracovních míst, které dává značnou volnost vedoucímu úřadu (což je politická funkce). To samé platí i pro ukončení pracovního poměru úředníka výpovědí. U výběrových řízení sice složení komise umožňuje účast osob mimo úřad, ale vedoucího úřadu k tomu nic nenutí. Stejně tak nemusí vedoucí úřadu odůvodňovat, proč neobsadil místo uchazeči navrženými komisí apod.

V Brně dne 19. dubna 2013

JUDr. Pavel Varvařovský
veřejný ochránce práv